



У Х В А Л А
ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської Валерії Володимирівни щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 9 Конституції України

м. К и ї в
31 травня 2018 року
№ 28-у/2018

Справа № 1-77/2018 (4117/17)

Велика палата Конституційного Суду України у складі суддів:

Шевчука Станіслава Володимировича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича,
Кривенка Віктора Васильовича,
Лемака Василя Васильовича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської Валерії Володимирівни

щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 9 Конституції України.

Заслухавши суддю-доповідача Шапталу Н.К. та дослідивши матеріали справи, Велика палата Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Лутковська Валерія Володимирівна звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 9 Конституції України, відповідно до якого чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Офіційне тлумачення вказаного положення Конституції України автор клопотання просить надати в аспекті таких питань:

– „Якщо Конвенцією, вимоги якої розтлумачено в рішеннях Європейського суду як проти України, так і проти інших держав, встановлені інші правила, ніж ті, що встановлені національним законодавством, чи мають застосовуватись вимоги Конвенції як нормативно правового акта вищої сили? Іншими словами, чи є Конвенція нормативно правовим актом вищої сили відносно норм законодавства, прийнятого національними органами“;

– „Чи є рішення Європейського суду, постановлені у справах не проти України, джерелом права в Україні“.

Обґрунтовуючи підстави, які спричинили потребу в офіційному тлумаченні положення частини першої статті 9 Конституції України, суб'єкт права на конституційне подання зазначає, що одні суди України при розгляді справ надають пріоритетне значення національним законам, а не Конвенції

про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція), яка застосовується в рішеннях Європейського суду з прав людини, а інші – навпаки. При цьому одні суди України вважають, що обов'язковими до застосування є лише рішення Європейського суду з прав людини у справах щодо України, тоді як інші застосовують також рішення цього суду, прийняті відносно інших держав. Автор клопотання вважає, що таке неоднозначне розуміння міжнародного договору, як частини національного законодавства України, підриває стабільність судової практики, призводить до непрогнозованості висновків суду та порушення принципу юридичної визначеності, зумовлює неможливість спрогнозувати потреби системи освіти, а також спричиняє недотримання Україною своїх міжнародних зобов'язань щодо гарантування кожному, хто перебуває під її юрисдикцією, прав і свобод, визначених у розділі I Конвенції.

2. Велика палата Конституційного Суду України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з постановленням Першою колегією суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 4 квітня 2018 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пунктів 2, 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить з такого.

2.1. Відповідно до пункту 2 частини першої статті 150 Конституції України до повноважень Конституційного Суду України належить офіційне тлумачення Конституції України.

Згідно з Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні щодо офіційного тлумачення Конституції України зазначаються конкретні положення Конституції України, які

потребують офіційного тлумачення, та обґрунтування підстав, які спричинили потребу в тлумаченні (частина четверта статті 51).

Аналіз змісту конституційного подання та долучених до нього матеріалів дає підстави для висновку про відсутність в конституційному поданні обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні положення частини першої статті 9 Конституції України.

Так, підставою, яка, на думку Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, спричинила необхідність в офіційному тлумаченні вказаного конституційного положення, автор клопотання визначив наявність неоднакової практики у пріоритетності застосування судами України положень національного законодавства України, Конвенції чи рішень Європейського суду з прав людини.

Проте вирішення питань щодо застосування судами України будь-яких актів законодавства України, положень Конвенції, рішень Європейського суду з прав людини, як взагалі, так і щодо їх пріоритетності, не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Крім того, відповідно до пункту 6 частини другої статті 36 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII однакове застосування норм права судами різних спеціалізацій у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом, забезпечує Верховний Суд.

Велика палата Конституційного Суду України зазначає, що у положенні частини першої статті 9 Конституції України не йдеться про застосування міжнародних договорів, а лише визначається, що вони є частиною національного законодавства України за умови, що згоду на їх обов'язковість надано Верховною Радою України.

Велика палата Конституційного Суду України вважає, що у конституційному поданні насправді порушено питання про надання роз'яснень з приводу правозастосування з метою усунення розбіжностей у

судовій практиці, що не належить до повноважень Конституційного Суду України. Крім того, наведене не є обґрунтуванням підстав, які спричинили потребу в офіційному тлумаченні положення частини першої статті 9 Конституції України, в розумінні частини четвертої статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З огляду на викладене Велика палата Конституційного Суду України дійшла висновку, що є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктами 2, 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційному поданні; невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 35, 51, 52, 61, 62, 66, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“ та відповідно до § 45, § 52 Регламенту Конституційного Суду України Велика палата Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської Валерії Володимирівни щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 9 Конституції України на підставі пунктів 2, 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань,

порушених у конституційному поданні; невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

2. Ухвала Великої палати Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ